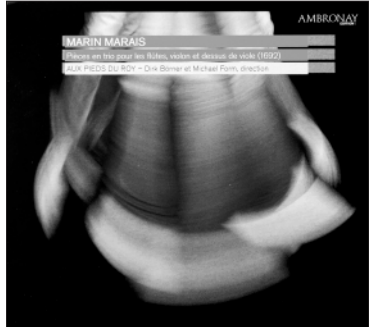

WOORD, KLANK & BEELD

CD KLASSIEK

Fluit en violen
Marin Marais

Marain Marais werd halfweg de zeventiende eeuw in Parijs geboren. Daar zong hij als knaap in de beroemde Sainte-Chapelle en studeerde hij ook wat later viola da gamba bij mijnheer de Sainte-Colombe, de grootmeester van het toenmalige muzikantengilde, voor wie hij trouwens in 1701 het aangrijpende Tombeau pour Monsieur de Sainte-Colombe zou componeren. Opmerkelijk, aangezien de jonge componist na amper een half jaar bij de behoorlijk wereldschuwe meester werd weggestuurd, omdat deze vreesde dat de leerling hem zou overklassen. Marais zocht dan maar een betrekking in het orkest van de Académie Royale de Musique. Die stond toen onder de leiding van de despotische Lully, waar onder meer Charpentier zo mee in de clinch lag.

Marain Marais hield het er als gambist vol tot in 1725, meer dan veertig jaar lang. In die periode ontloopte hij zich ook als componist. Inventief waren zeker zijn *Pièces de viole*, de eerste composities waarbij de viola da gamba werd versterkt met een partij voor basso continuo. Voorheen ging het veeleer om werken voor gamba solo. Op die manier legde Marais de basis van een hele sterke lichte

Frans gamspelers, ook al duurde dit mooie liedje niet heel lang wegens nieuwe gevoeligheden en wijzigende muzikale smaken. De 'gouden eeuw' van de gambamuziek duurde hooguit vijftig jaar. Het was allemaal voorbij vóór het goed en wel van start was gegaan. Maar het leverde wel danig bevallige muziek op, niet enkel van de hand van Marais, maar ook van degelijke componisten als een Couperin of een Morel. Marais zelf schreef natuurlijk veel meer dan die gambastukken.

De *Pièces en trio* die voorkomen op de cd van Ambronay zijn daarvan een goed voorbeeld, want zij brengen een heel instrumentaal ensemble op de been: blokfluit en traverso, violen, tweetypes gamba (de *dessus de viole* en de *basse de viole*), theorbe en barokgitaar en daar bovenop nog eens het klavecimbel. En dan zeggen we nog niets van zijn vier opera's of zijn *Te Deum*. In tegenstelling tot zijn vaak nogal ernstige gambawerken zijn deze trio's hoogst beweeglijk en bijwijlen ook grappig. Dat hoeft geen verwondering te wekken, want de meeste bewegingen van deze suites dragen onmiskenbaar de naam van de populairste dansen van die tijd: de *gavotte*, *gigue*, *menuet*, *sarabande*, ja zelfs de *bransle de village* zijn allen prima vertegenwoordigd. Het ensemble Aux Pieds du Roy speelt het allemaal met grote elegantie, maar tegelijk ook heel ritmisch, zodat we het dansende karakter van Marais' muziek geen ogenblik uit het vizier verliezen. (JC)

Marin Marais, *Pièces en trio pour les flutes, violon et dessus de viole (1692)*, door het ensemble Aux Pieds du Roy onder leiding van Michael Form en Dirk Börner, Ambronay (distributie harmonia mundi), AMY016, 21,25 euro.

CD JAZZ

Espaces croisés
Eric Séva

Espaces croisés, zo heet de nieuwe cd van jazzsaxofonist Eric Séva. Zo u wilt, kan dit worden vertaald als 'kruisruimten' in plaats van 'kruispunten'. De plaat komt volle vier jaar na Séva's vorige album, waarin hij klassiek en modern combineerde. Ook is het vrij duidelijk dat de man zich niet wilde vastklampen aan die succesformule. Neen, dit is een heel

aparte zoekende musicus die zijn tijd neemt om nieuwe wegen te verkennen. En vervolgens uitpakt met iets heel mooi.

Het resultaat is verrassend en toch haast klassiek in zijn eenvoud. Séva blijft voortdurend de grenzen van het genre in vraag stellen en waagt zich onbeschroomd aan avontuurlijke escapades aan de overzijde van de prikkeldraad. De titels van de composities liegen er niet om. Hij duidt zijn werken aan met namen als *resonanties*, *transit* of *pont des arts*. Eric Séva is een man die niet stil blijft staan, maar als een vagebond het bekende wil verlaten en het nieuwe zoekt. En dat ligt voorbij de brug. (JC)

Espaces croisés, door Eric Séva (saxofon), William Lecomte (piano), Lionel Suarez (accordeon) en Pierre-François Dufour (drums), Le Chant du Monde (distributie harmonia mundi), 274 1732, 19,60 euro.

BOEK NON-FICTIE

Een ander WK
Millikowski & Hoekstra

Straks in juni vindt in Zuid-Afrika het wereldkampioenschap voetbal plaats. Het is voor de eerste keer dat 's werelds grootste sportevenement te gast is op Afrikaanse bodem. Zuid-Afrika koestert grote verwachtingen, want het WK is een waarachtig miljardencircus. En het levert

de gastheer een enorme economische impuls op.

Twee vrouwelijke (!) Nederlandse journalisten gingen op onderzoek in het land van de regenboog. Ze spraken met hoge omes, zelfstandigen met dollar- en eurotekens in de ogen, en met gewone lui op voetbalveldjes in de townships. Doorheen de reportages klinkt de vraag naar wie al het geld zal stromen. Alvast niet naar de gewone Zuid-Afrikaan, die misschien hoopt een graantje mee te pikken van het circus. Helaas. Het grote geld zal in de zakken van de groten verdwijnen, voorstellen de auteurs.

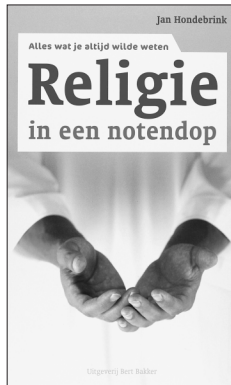
Hun besluit klinkt bitter: „Tijdens de reizen die we maakten, werd ons steeds meer duidelijk dat de beeldvorming rondom het WK voetbal niet klopt. De achterkant van het evenement is niet mooi en staat in schril contrast met de schoonheid van de sport zelf. Je kunt je afvragen of het niet anders kan. Kunnen de economi-

sche bespiegelingen niet eerlijker, kan er niet meer aandacht zijn voor de sociale erfenis van het kampioenschap en kan de FIFA geen genoeg nemen met minder geld?”

Niet voor voetbalfans. Of misschien net wel. (EDS)

Floor Millikowski & Evelien Hoekstra, *De droom van Zuid-Afrika. Achter de schermen bij het WK 2010*, Carrera, Amsterdam, 2009, 191 blz., 17,90 euro, ISBN 978 90 488 0234 0.

BOEK RELIGIE

Alles over religie
Jan Hondebrink

Religie is weer helemaal 'in'. Kijk maar naar het succes van het televisieprogramma In gods-

naam van Annemie Struyf. Het opmerkelijke is dat weinigen nog iets weten van religie en geloof. Bij onze noorderburen is dat fenomeen al sinds meerdere jaren vertrouwd. Religie in een notendop wil een lezer die niets afweet van godsdienst inleiden in het jodendom, christendom en de islam.

Alles is heel bevattelijk en neutraal weergegeven, zonder ook maar iemand te willen overhalen. Opmerkelijk is de keuze voor de drie grote godsdiensten van rond de Middellandse Zee. Het boekje eindigt met een hoofdstukje over religie in Nederland. Met de Vlaamse lezer is geen rekening gehouden, maar wellicht is er ook bij ons nood aan iets dergelijks voor het onderwijs. (EDS)

Jan Hondebrink, *Religie in een notendop. Alles wat je altijd wilde weten*, Bert Bakker, Amsterdam, 2009, 133 blz., 10 euro, ISBN 978 90 351 3016 6.

BOEK ACHTERGROND

Marketing
Herman Konings

Heeft een parochie wat aan marketing? Misschien wel, want in Latte Macchiato onderzoekt trendwaarnemer Herman Konings niet enkel de trends voor het volgende decennium, maar bekijkt hij ook de verschillende generaties die nu met elkaar samenleven. Het uitgangspunt van zijn boek is de sociale psychologie van generaties. Hoe verhouden de verschillende generaties zich tot elkaar en wat is voor hen belangrijk. Heel opmerkelijk is dat Konings al nadenkt over wat de generatie geboren na 1998

interesseert. Het bedrijfsleven is er als de kippen bij. Weten en kennen is immers verkopen.

Konings wijst op een sterke breuk met het verleden. Tegelijk is het duidelijk dat de zogeheten babyboomers (geboren tussen 1945 en 1964) en hun kinderen zeer geboeid zijn door elkaars leefwereld en elkaar ook inhoudelijk sterk beïnvloeden. Zo nemen vijftigers de gewoonten over van hun kinderen.

Uit de lectuur van dit boek leerde ondergetekende alvast heel wat. Bijvoorbeeld dat de huidige generatie jongvolwassenen de eerste is die een heuse echtscheidingsepideemie heeft ondergaan. Het gevolg is dat de huidige tieners en twintigers kiezen voor herwaardering van 'oude' waarden zoals het zorgvuldig bewaken van relaties met vrienden en familie, een strikte scheiding tussen werk en privé en, jawel, een religieus spiritualisme.

Maar wie meent dat 'de tijd van toen' terugkeert, vergist zich. Het wereldbeeld van de mens is onvoorstelbaar veranderd als gevolg van diens omgang met

internet en het mobieltje. De bedrijven en de trendwaarnemers hebben het al gezien, en spelen er nu al op in. De rest komt te laat. (EDS)

Herman Konings, *Latte Macchiato. Trends voor het volgende decennium*, Lannoo, Tielt, 2009, 254 blz., 29,95 euro, ISBN 978 90 209 8624 2.